

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 157/13

V Luxembourggu, 12. decembra 2013

Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v združenih zadevah C-293/12
in C-594/12

Digital Rights Ireland
Seitlinger in drugi

Po mnenju generalnega pravobranilca P. Cruz Villalóna direktiva o hrambi podatkov ni združljiva z Listino o temeljnih pravicah

Vendar predlaga, naj se učinki ugotovitve neveljavnosti zadržijo, da lahko zakonodajalec Unije v razumnem roku sprejme potrebne ukrepe za odpravo ugotovljene neveljavnosti

Generalni pravobranilec Pedro Cruz Villalón v danes predstavljenih sklepnih predlogih meni, da je **direktiva** o hrambi podatkov¹ **v celoti nezdružljiva z zahtevo** iz Listine Evropske Unije o temeljnih pravicah, **v skladu s katero mora biti vsako omejevanje uresničevanja temeljnih pravic predpisano z zakonom.**

Po mnenju generalnega pravobranilca **Direktiva pomeni izrazito poseganje v pravico državljanov do spoštovanja zasebnega življenja**, ker določa obveznost ponudnikov telefonskih in elektronskih komunikacijskih storitev, da zbirajo in hranijo podatke o prometu in lokaciji teh komunikacij.²

Generalni pravobranilec v zvezi s tem poudarja, da je mogoče z uporabo teh podatkov ustvariti zelo zanesljivo in izčrpno sliko o pomembnem vidiku ravnanja osebe, ki se nanaša izključno na njeno zasebno življenje, ali celo celovito in natančno sliko o njeni zasebni identiteti. Poleg tega obstaja veliko tveganje, da se bodo hranjeni podatki uporabili za nezakonite namene, ki bi lahko posegali v zasebnost ali bili, širše, goljufivi ali celo zlonamerni. Podatkov namreč ne hranijo javni organi sami, niti niso pod njihovim neposrednim nadzorom, temveč jih hranijo ponudniki elektronskih komunikacijskih storitev. Poleg tega direktiva ne določa, da je treba podatke hraniti na ozemlju države članice. Zato lahko pride do kopičenja teh podatkov na nedoločenih krajih v kibernetičnem prostoru.

Glede na to izrazito poseganje bi morala direktiva najprej opredeliti temeljna načela, ki bi morala veljati za opredelitev minimalnih zaščitnih ukrepov glede dostopa do zbranih in hranjenih podatkov ter njihove uporabe.³

¹ Direktiva 2006/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2006 o hrambi podatkov, pridobljenih ali obdelanih v zvezi z zagotavljanjem javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev ali javnih komunikacijskih omrežij, in spremembi Direktive 2002/58/ES (UL L 105, str. 54).

² Ne pa njihove vsebine, torej sporočenih informacij kot takih.

³ Tako bi moral zakonodajalec Unije usmeriti opis kriminalnih dejavnosti, ki bi lahko upravičile dostop pristojnih nacionalnih organov do zbranih in hranjenih podatkov, pri tem pa poskrbeti za večjo natančnost, kot je samo navedba „huda kazniva dejanja“. Nujno bi bilo, da bi določil smernice za predpise, s katerimi bi države članice dovolile dostop do zbranih in hranjenih podatkov, pri čemer bi bil ta omejen, če že ne samo na sodne organe pa vsaj na neodvisne organe, če pa to ne bi bilo mogoče, bi vsak zahtevek za dostop preverili sodni ali neodvisni organi, preučitev zahtev za dostop pa bi bila predpisana za vsak primer posebej, da bi se sporočanje podatkov omejilo na najnujnejše. Prav tako bi bilo mogoče pričakovati, da bi kot načelo določil možnost, da države članice določijo izjeme glede dostopa do hranjenih podatkov v nekaterih izjemnih okoliščinah ali celo strožje pogoje dostopa, če bi bile lahko zaradi takega dostopa kršene temeljne pravice, zagotovljene z Listino, kot v primeru pravice do zdravniške molčečnosti. Zakonodajalec Unije bi moral opredeliti načelno obveznost organov, pooblaščenih za dostop do podatkov, da, prvič, podatke po izteku njihove uporabnosti izbrišejo in drugič, da o navedenem dostopu vsaj naknadno obvestijo zadevne osebe, potem ko se izključi vsakršno tveganje, da bi lahko tako obveščanje škodovalo učinkovitosti ukrepov, ki upravičujejo uporabo navedenih podatkov.

Direktiva pa – ki sicer ne ureja dostopa do zbranih in hranjenih podatkov niti njihove uporabe – državam članicam prepušča opredelitev in določitev teh zaščitnih ukrepov. Direktiva tako ne spoštuje zahteve, določene z Listino, da zahteva, da mora biti vsako omejevanje uresničevanja temeljnih pravic predpisano z zakonom. Ta pogoj namreč presega izključno formalno zahtevo. Tako mora zakonodajalec Unije ob sprejetju akta, kot je direktiva o hrambi podatkov,⁴ s katerim se naložijo obveznosti, ki pomenijo izrazito poseganje v temeljne pravice državljanov Unije, v celoti prevzeti svoj del odgovornosti in opredeliti vsaj načela, ki morajo veljati za opredelitev, določitev in uporabo zaščitnih ukrepov ter nadzor nad njihovim spoštovanjem. Prav ta okvir omogoča presojo, kaj konkretno pomeni tako poseganje v temeljno pravico, in je odločilen za to, ali je to poseganje ustavno sprejemljivo ali ne.

Generalni pravobranilec P. Cruz Villalón dalje meni, da **direktiva o hrambi podatkov ni združljiva z načelom sorazmernosti,⁵ ker državam članicam nalaga, da morajo zagotoviti, da se podatki hranijo za obdobje največ⁶ dveh let.**

Meni, da se s to direktivo uresničuje popolnoma legitimen končni cilj, in sicer zagotoviti dostopnost zbranih in hranjenih podatkov za preiskovanje, odkrivanje in pregon hudih kaznivih dejanj, ter da jo je mogoče šteti za primerno; s pridržkom zaščitnih ukrepov, ki bi jo morali spremljati, pa tudi kot nujno za uresničitev tega cilja.

Vendar generalni pravobranilec v različnih stališčih, ki so bila predložena Sodišču in s katerimi se zagovarja sorazmernost obdobja hrambe podatkov, ni našel zadostnega razloga za to, da obdobje hrambe podatkov, ki ga določijo države članice, ne bi smelo biti **krajše od enega leta.**

Kar zadeva učinke ugotovljene neveljavnosti generalni pravobranilec po tehtanju različnih obstoječih interesov predlaga, naj se učinki ugotovitve neveljavnosti Direktive zadržijo, dokler zakonodajalec Unije ne sprejme potrebnih ukrepov za odpravo ugotovljene neveljavnosti, pri čemer je treba te ukrepe sprejeti v razumnem roku.

V zvezi s tem ugotavlja, da primernost in celo nujnost končnih ciljev omejevanja zadevnih temeljnih pravic po eni strani nista vprašljivi. Po drugi strani pa so ugotovljene neveljavnosti posebne vrste. Direktiva je po eni strani neveljavna, ker niso dovolj določeni zaščitni ukrepi, s katerimi bi bila urejena dostop do zbranih in hranjenih podatkov ter njihova uporaba (kakovost zakona), kar pa bi lahko bilo popravljeno pri ukrepih prenosa, ki bi jih sprejele države članice. Po drugi strani so države članice, kot je razvidno iz elementov, predloženih Sodišču, na splošno zmerno izvajale pristojnosti v zvezi z najdaljšim obdobjem hrambe podatkov.

Današnji sklepni predlogi so predstavljeni v okviru dveh postopkih predhodnega odločanja, ki sta ju sprožila High Court of Ireland (Irska) in Verfassungsgerichtshof (ustavno sodišče, Avstrija).

High Court mora odločiti v sporu med Digital Rights Ireland Ltd, družbo z omejeno odgovornostjo, ki ima v družbeni pogodbi naveden cilj spodbujanja in varstva državljanskih in človekovih pravic, zlasti v svetu sodobnih komunikacijskih tehnologij, in irskimi organi. V tem sporu družba Digital Rights, ki trdi, da ima v lasti mobilni telefon, trdi, da so irski organi nezakonito obdelovali, hranili in nadzorovali podatke o njenih komunikacijah.

Verfassungsgerichtshof mora odločiti o treh tožbah, ki so jih vložili koroška deželna vlada, Michael Seitlinger in 11.130 tožečih strank, ki trdijo, da je avstrijski zakon o telekomunikacijah v nasprotju z avstrijsko ustavo.

OBVESTILO: Sklepni predlogi generalnega pravobranilca za Sodišče niso zavezujoči. Naloga generalnih pravobranilcev je, da Sodišču popolnoma neodvisno predlagajo pravno rešitev zadeve, ki jo obravnavajo. Sodniki Sodišča zdaj začenjajo posvetovanje o zadevi. Sodba bo razglášena pozneje.

⁴ Generalni pravobranilec v zvezi s tem poudarja, da direktiva o hrambi podatkov ni direktiva, ki bi samo usklajevala določbe, ki jih je večina držav članic že tako sprejela, temveč sama določa obveznost hrambe podatkov.

⁵ Kot je določeno z Listino. Poleg tega je generalni pravobranilec direktivo preučil tudi z vidika sorazmernosti v smislu člena 5(4) Pogodbe o Evropski uniji.

⁶ Direktiva poleg tega določa, da hramba ne more v nobenem primeru trajati manj kot šest mesecev.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki ne zavezuje Sodišča.

[Celotno besedilo](#) sklepa je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki predstavitve sklepnih predlogov so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.